

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **G. N. O.**, zast. JUDr. Matějem Šedivým, advokátem, se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 10. 2021, č. j. OAM-233/ZA-ZA11-K03-2021, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 8. 2023, č. j. 16 Az 39/2021-21,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Nadepsaným rozhodnutím žalovaný rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojila žalobkyně žalobou u Městského soudu v Praze, jenž ji v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl.

[3] Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost, ve které namítá, že napadený rozsudek stejně jako rozhodnutí žalovaného jsou nezákonné, neboť příslušné orgány posoudily životní situaci stěžovatelky neobjektivně a v rozporu se zásadou materiální pravdy. Stěžovatelka má za to, že doložila důvody pro udělení humanitárního azylu. V důsledku ozbrojeného konfliktu ve státě Delta, kde se stěžovatelka narodila, přišla v 11 letech o bydlení i celou rodinu. Následně žila na ulici jako bezdomovkyně, kde byla opakovaně znásilněna vojáky. Ve 13 letech se jí ujala třetí osoba, jež jí poskytla zázemí a v roce 2016 jí umožnila vycestovat do ČR, kde se od té doby stěžovatelka nepřetržitě zdržuje a v domovské Nigérii nemá žádné vazby. Nalézací soud se však zaobírá toliko posouzením pronásledování stěžovatelky v době jejího posledního výjezdu ze země, aniž by zohlednil výše uvedené traumatizující zážitky.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatelčiny námitky jsou velmi obecného charakteru. Má naopak za to, že se řádně a podrobně vypořádal se všemi

stěžovatelčinými tvrzeními a opatřil si dostatek informací, veškeré důležité zprávy a podklady k projednávané věci, včetně informací o zemi původu.

[5] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal podmínky pro řízení o kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[6] Před zahájením meritorního přezkumu věci se Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (což je také nyní projednávaná věc), pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[7] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[8] V posuzovaném případě Nejvyšší správní soud shledal, že žádná z těchto podmínek nebyla naplněna, a kasační stížnost je proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[9] V nyní projednávané věci stěžovatelka namítá, že jí měl být udělen humanitární azyl, a to s odkazem na svůj azylový příběh, tj. traumatizující zážitky z dětství.

[10] Humanitární azyl je specifickou formou mezinárodní ochrany zakotvenou v § 14 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud vymezil v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004 smysl institutu humanitárního azylu následovně: „*Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto nehumánní azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými, či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem*

pokračování

libovůle, vyplývající pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“ Rozsudek NSS ze dne 19. 7. 2004, sp. zn. 5 Azs 105/2004, č. 375/2004 Sb. NSS, dále uvádí, že „ustanovení § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je kombinací neurčitěho právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je případ zvláštního zřetele hodný a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy lze udělit humanitární azyl představuje správní uvážení.“

[11] Jak dále dovodila judikatura Nejvyššího správního soudu, na humanitární azyl není právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu (viz. též rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, nebo rozsudek NSS ze dne 25. 10. 2017, č. j. 6 Azs 81/2017-32). Míra volnosti správního uvážení žalovaného je proto limitována především zákazem libovůle, kterou však Nejvyšší správní soud v nyní posuzovaném případě neshledal.

[12] Nejvyšší správní soud v projednávaném případě neshledal ani žádnou jinou specifickou okolnost, pro niž by se měl odchýlit od výše citované judikatury, kterou respektoval též městský soud v napadeném rozsudku. Takový důvod nevyplývá ani z tvrzení samotné stěžovatelky ani ze zjištění žalovaného. Žalovaný se tvrzeními stěžovatelky řádně zabýval a přezkoumatelným způsobem zdůvodnil, proč neshledal důvody k udělení mezinárodní ochrany podle § 12 - 14b zákona o azylu. V rámci úvahy nad možnou aplikací § 14 zákona o azylu, tedy využití institutu humanitárního azylu, se žalovaný zabýval rodinnou, sociální i ekonomickou situací stěžovatelky, přičemž přihlédl i k jejímu věku a zdravotnímu stavu. Důvody hodné zvláštního zřetele neshledal i s ohledem na to, že stěžovatelka je zdravá dospělá žena, která se nestará o nezletilou či nemocnou osobu na českém území. Městský soud se zabýval stěžovatelčíným příběhem zejména ve vztahu k podmínkám udělení mezinárodní ochrany dle § 12 zákona o azylu, vyjádřil se však řádně i k možnosti udělení humanitárního azylu; jakož i k bezpečnostní situaci v zemi původu. Uvedl, že stěžovatelkou tvrzené utrpení v době jejího dětství nemůže bez dalšího založit právo na udělení mezinárodní ochrany po několika desetiletích. Nejvyšší správní soud toto vypořádání azylového příběhu pokládá za dostatečné a přiléhavé i s ohledem na to, že stěžovatelka se udělení humanitárního azylu výslovně nedomáhala ani v rámci řízení před žalovaným ani před městským soudem. Na okraj Nejvyšší správní soud uvádí, že nezlehčuje závažnost stěžovatelkou popsaného traumatu, nelze však odhlédnout od faktu, že se jedná o události starší než dvacet let, kdy stěžovatelka nedoložila ani netvrdila přetrvávající potíže, které by ji azylově relevantním způsobem ovlivňovaly.

[13] Přijatelnost kasační stížnosti nemůže založit ani obecný odkaz na neobjektivní posouzení žádosti stěžovatelky a porušení zásady materiální pravdy. Obecné námitky týkající se nedostatečného soudního přezkumu postupu správního orgánu při zjišťování skutkového stavu bez upřesnění konkrétních pochybení jak soudu, tak správního orgánu, byly již předmětem mnoha rozhodnutí zdejšího soudu, námtkou lze uvést například rozsudek ze dne 18. 1. 2006, č. j. 1 Azs 112/2004-61, kde soud konstatoval, že za situace, kdy námitky učiněné v kasační stížnosti zůstávají v rovině obecného nesouhlasu s rozhodnutím žalovaného, nelze tvrdit, že by žalovaným provedené dokazování bylo nedostatečné a skutková podstata, ze které správní orgán vycházel, neměla oporu ve spise, či rozsudek ze dne 27. 10. 2005, č. j. 1 Azs 174/2004-103, ve kterém Nejvyšší správní soud konstatoval, že nezjistil, že by k některým námitkám či podkladům stěžovatelkou předložených nebylo

přihlédnuto, přičemž nebyly označeny žádné konkrétní údaje či skutečnosti, které měly být při přezkoumání krajským soudem pominuty.

[14] Závěrem Nejvyšší správní soud dodává, že prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu (srov. rozsudek NSS ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 359/2019 – 52). Pokud má stěžovatelka zájem setrvat v České republice a žít zde, je třeba, aby o to usilovala prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců.

[15] Na základě výše uvedeného neshledal Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu v rozporu se stávající judikaturou správních soudů, ani nenalezl jiný důvod zakládající přijatelnost kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., a proto stížnost odmítl jako nepřijatelnou.

[16] Jelikož stěžovatelka neměla v řízení o kasační stížnosti úspěch a žalovanému nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti, Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. dubna 2024

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu